

อาหารสมอง

วีรกร ตรีเศศ

งาน Expo ที่เซี่ยงไฮ้กำลังดัง มีคนเข้าชมวันละกว่า 330,000 คน และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนคาดว่าตลอดเวลา 6 เดือนของงาน (มีจนถึงสิ้นเดือนตุลาคม 2553) จะมีคนเข้าชมไม่ต่ำกว่า 70 ล้านคน ภายใต้แนวคิด "Better city, Better life" ให้แนวคิดในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

งาน Expo หรือในชื่ออื่นว่า World's Fair, World Fair หรือ Universal Exposition เป็นงานแสดงสินค้า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ไอเดียสร้างสรรค์ไม่ว่าในด้านวัฒนธรรมประเพณี ความสวยงาม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ ของประเทศต่างๆ และ/หรือบริษัทยักษ์ใหญ่

งาน Expo ครั้งแรกเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1851 ที่ The Crystal Palace ใน Hyde Park ของกรุงลอนดอน ครั้งนั้นชื่อของงานที่รู้จักกันก็คือ The Great Exhibition เป็นงานระดับนานาชาติ แสดงสินค้าผลิตจากเครื่องจักรเพื่อแสดงความเกรียงไกรของปฏิวัติอุตสาหกรรมของอังกฤษและประเทศในยุโรป (หอไอเฟลในกรุงปารีสคืออาคารที่เก็บไว้หลังจากงาน Expo ในปี ค.ศ.1889)

งาน Expo แบ่งได้เป็น 3 ยุค คือ ค.ศ.1851-1938 เป็นยุคแสดงผลพวงความก้าวหน้าอันเกิดจากปฏิวัติอุตสาหกรรม ค.ศ.1939-1987 เป็นยุคแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และ ค.ศ.1988 ถึงปัจจุบันเป็นยุค Nation Branding ซึ่งหมายถึงการสร้างภาพลักษณ์ของชาติ โดยใช้ศาลาแสดงงาน (pavilion) ของชาติต่างๆ เป็นหลัก

ยุคหลังนี้เริ่มที่ Brisbane (Australia) ในปี 1988 และไล่มาเรื่อยๆ จนถึงที่ Hannover (เยอรมันนี 2000) Aichi (ญี่ปุ่น 2005) Zaragoza (สเปน 2008) และเซี่ยงไฮ้ (2010) และจะต่อกับ Yeosu ในปี 2012 ที่เกาหลีใต้ และ 2015 ที่ Milan (อิตาลี)

ในยุคหลังก่อนหน้า Expo ที่เซี่ยงไฮ้ ชาวโลกให้ความสนใจน้อยลงเป็นอันมากจนแทบจะไม่มีผลสำคัญ แต่เมื่อมาจัดที่เซี่ยงไฮ้ซึ่งจัดในพื้นที่ใหญ่โตกว่าที่สเปนและญี่ปุ่นหลายสิบเท่าตัว งาน Expo ก็มีความหมายขึ้นมามากขึ้น จีนใช้เวลาเตรียมตัวกว่า 8 ปีสำหรับงานนี้ โดยจัดไล่หลังโอลิมปิกไม่กี่ปี ปลายปี 2010 นี้ก็จะจัดงาน Asian Games ที่กวางเจา และปีหน้าเป็นงานสวนดอกไม้ของโลกครั้งที่สี่

จีนมีเหตุผลสำคัญหลายอย่างในการเสนอจัดงานใหญ่ระดับโลกโดยทุ่มเงินไม่อั้น จัดแบบยิ่งใหญ่ ทำลายโลก เหตุผลเหล่านี้ ได้แก่ (1) ต้องการให้คนจีนภาคภูมิใจในประเทศว่าภาครัฐสามารถทำงานที่ยิ่งใหญ่ได้สำเร็จ เป็นศักดิ์ศรีของประเทศ (2) พรรคคอมมิวนิสต์ได้หน้าไปด้วยว่าสามารถทำงานยักษ์ได้สำเร็จ ซึ่งมีนัยสำคัญว่าจะสามารถดูแลคนจีนได้เป็น

งาน Expo และความคิดสร้างสรรค์

อย่างดี โดยประชาชนมีพักต้องกังวล ไฟฟ้าในเรื่องประชาธิปไตยตามรูปแบบตะวันตก (3) สร้างภาพลักษณ์ของประเทศได้อย่างสำคัญ (4) เป็นการฝึกฝนคนจีนจำนวนมากในเรื่องการจัดการ (5) เป็นเครื่องมือในการสร้างมิตรภาพกับนานาชาติ โดยเฉพาะประเทศที่ขาดทรัพยากรการเงิน รัฐบาลจีนก็จะให้เงินช่วยเหลือเพื่อมารวมออกงาน

ผู้เขียนได้มีโอกาสไปชมงาน Expo ที่เซี่ยงไฮ้เมื่อเร็วๆ นี้ และได้มีโอกาสชมศาลาแสดงของประเทศต่างๆ หลายประเทศ โดยอาศัยบาร์มีของ คุณก๊อศักดิ์ ไชยรัตน์ศักดิ์ เจ้าพ่อ 7-11 หรือ CEO ของบริษัท CP ALL ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาเข้าแถว ซึ่งศาลาแสดงยอดเยี่ยมแต่ละแห่งต้องใช้เวลา 1-3 ชั่วโมงในการรอเข้าชม (ศาลาไทยคนเข้าคิวยาวต้องคอยกันนับชั่วโมงทุกวัน) หากปราศจากซึ่งใบอนุญาตแล้วคงได้ชมไม่เกิน 4-5 ประเทศในเวลา 2 วันเป็นแน่

ผู้เขียนขอพูดถึงไอเดียสร้างสรรค์ที่ได้เห็นจากศาลาแสดงของประเทศต่างๆ ดังนี้ (1) ศาลาแสดงของจีนนั้นใหญ่โตและงดงามมาก (มีการแสดงโชว์ และมีงานประชุมวิชาการอยู่ตลอดเวลา 6 เดือน) สุดยอดของไอเดียสร้างสรรค์ก็คือภาพเคลื่อนไหวบนจอที่ยาว 100 กว่าเมตร กว้างกว่า 2 เมตร ที่สร้างสรรค์ก็คือนั้นเป็นภาพที่จำลองมาจากภาพเขียนอายุกว่า 1,000 ปี แสดงชีวิตประจำวันของคนจีนในยุค นั้น และตัวละครเหล่านั้นบนจอซึ่งใหญ่กว่าเดิมสิบเท่าตัวบัดนี้เคลื่อนไหวได้โดยการใช้เทคโนโลยี

ตัวละครนับ 100 ตัว ต่างก็เคลื่อนไหวตามกิจที่ทำอยู่อย่างไม่ซ้ำซากด้วย คนหนึ่งกินเหล้าในร้านกินกันคุยกันไปจับเหล้ากันไป คนขายก็จะขายกันไป ทั้งหมดมีการเคลื่อนไหวที่เป็นธรรมชาติมาก พูดย่างๆ ก็คือคล้ายภาพเขียนพระนเรศวรชนช้างซึ่งเคลื่อนไหวได้เหมือนภาพยนตร์

ไม่รู้ว่าจะคิดได้อย่างไร ทำได้อย่างไร และใช้

เทคโนโลยีผสมผสานกันอย่างจริงจังออกมาเป็น "ภาพยนตร์" เช่นนั้นได้

(2) ในศาลาจีนนั้นมียอดแสดงภาพต้นไม้เล็กๆ หากคนดูตบมือแล้วต้นไม้ก็จะสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างน่าอัศจรรย์ ตบมือเบาๆ โตช้า หากตบดังๆ ก็จะโตเร็ว ไอเดียสร้างสรรค์เช่นนี้สามารถนำไปประยุกต์ในเรื่องการสอนหนังสือเด็กได้เป็นอย่างดี

(3) ศาลาแสดงของอังกฤษนั้นเด่นเป็นสง่า อยู่กลางงานอย่างดูแปลกมาก ดูเป็นก้อนสี่เหลี่ยมซึ่งมีแท่งพลาสติกใสแทงออกมาเหมือนขนตัวเม่นจำนวน 60,000 แท่ง กลางคืนจะมีไฟออกมาจากแท่งประกอบกันเข้าเห็นเป็นธง Union Jack หรือธงชาติอังกฤษรอบๆ บริเวณก็กว้างขวางให้คนนั่งนอนเล่นและถ่ายภาพได้ (คนจีนชอบถ่ายภาพกับวิว) โดยพื้นเป็นยางนุ่มเท้า ดูสะอาดน่าอนมาก

น้ำจิ้มอาหารสมอง

Debt is the worst poverty. (M.G. Lichtwer)

หนี้คือความยากจนที่เลวร้ายที่สุด

ที่เป็นไอเดียสร้างสรรค์ก็คือเมื่อเข้าไปในบริเวณภายใน "ตัวเม่น" จะเห็นว่าแท่งต้นของ "ขน" นั้นจะมีเมล็ดพืชฝังอยู่ในพลาสติกใส โดยเป็นพันธุ์พืชจีนนับรวมกันเป็นหมื่นๆ ชนิด ทั้งหมดมีวัตถุประสงค์เพื่อเอาไปสะสมเก็บไว้เป็นสมบัติของโลกต่อไป

เล่าไปก็คงไม่จบในเรื่องไอเดียสร้างสรรค์ของงาน Expo นี้เพราะมีมากมายเหลือคณานับ ที่โดดเด่นก็คือการสร้างสวนเขียวด้วยต้นไม้เล็กเสียบอยู่บนฝาคอนกรีต บนเพดานตกแต่งด้วยหลอดแก้วขนาดใหญ่ห้อยลงมาโดยมีต้นไม้ประเภทต้นสนที่จันทร์เติบโตอยู่ บางเพดานก็มีทุ่งดอกไม้เทียมโดยดอกไม้ห้อยหว่าลงมา ดูงดงามและสดชื่น

ศาลาแสดงของอิตาลีเอาวงซิมโฟนีขนาดกลางไปตรึงไว้บนข้างฝา เบียงโนทั้งหลัง แก้วหนึ่งหลายสิบตัว เครื่องดนตรีทั้งหมดถูกตอกยึดไว้บนข้างฝาทั้งหมด เมื่อมองเข้าไปจะรู้สึกทั้งมากที่คิดได้อย่างไรในการดึงดูดความสนใจของคน (conductor ของวงไม่ได้ถูกตรึงอยู่ด้วยนะครับ)

ไอเดียสร้างสรรค์เป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นบ่อเกิดของประดิษฐกรรมใหม่ ทำให้เรามีความสะดวกสบายในชีวิตยิ่งขึ้น ถ้าไม่มีไอเดียสร้างสรรค์ เราก็ยังหุงข้าวแบบเข็ดน้ำกันอยู่ (แต่มิน้ำข้าวให้คนและสุนัข) ไม่รู้จักหม้อหุงข้าวไฟฟ้าที่ให้ความสะดวกต่อชีวิตเป็นแน่ ●

เครื่องเคียงอาหารสมอง

ภาษาอังกฤษเราเห็นหลายวลีหรือหลายคำมากที่เป็นภาษาต่างประเทศ ขอยกบางตัวอย่างให้เห็นบ่อยๆ

- (1) persona grata (อ่านว่า per-SO-nah-GRAH-tah) หมายถึงคนที่ได้รับการยอมรับอย่างเต็มที่ (fully accepted person) คำตรงข้ามคือ persona non grata (อ้างถึงคนทั่วไป ไม่ใช่คนแดนไกลโดยเฉพาะนะครับ)
- (2) pro bono publico (pro-BO-no-POO-blee-ko) หมายถึงเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ (for the public good)
- (3) quid pro quo (KWID-pro-KWO) หมายถึงบางสิ่งเพื่อบางสิ่ง หรือรางวัล หรือสิ่งที่ได้รับตอบแทนจากการทำงาน (this for that)
- (4) faux pas (FO-PAH) หมายถึงความผิดพลาด (false step หรือ social blunder)
- (5) gesundheit (ge-ZOOHNT-hait) หมายถึงสุขภาพดี (good health) ซึ่งโดยปกติจะพูดหลังจากมีใครสักคนจามขึ้นมา
- (5) haut monde (o-MONT) หมายถึงไฮโซ (high world หรือ high society)
- (6) status quo (STAY-tuhs-kwo) หมายถึงสภาพการณ์ตามที่เป็นอยู่ (the existing condition หรือ as it now is)
- (7) de facto (dee-FAK-to) หมายถึงจากความจริง หรือในโลกความเป็นจริง (from the fact; in reality)